

Stanowisko Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych w sprawie idei dobrego rządzenia w kontekście programów finansowanych z funduszy europejskich 2014-2020 (Warszawa, maj 2012)

Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych, mając na względzie osiągnięcie satysfakcjonującego poziomu realizacji zasady partnerstwa w perspektywie finansowej na lata 2014-2020, pragnie zwrócić uwagę na kilka kwestii. Stanowisko OFOP opiera się na przekonaniu, iż:

1. Realizacja zasady partnerstwa w okresie programowania 2007-2013 natrafiła na znaczące problemy.

Potwierdzenie tej opinii OFOP znajduje się w rządowym dokumencie „Ukierunkowanie środków wspólnotowych w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych (guidance paper). Doświadczenia z wdrażania NSRO w świetle badań i analiz – wnioski na przyszłość” (Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, lipiec 2010 r.), gdzie zaznaczono: „Zasadnicze trudności w realizacji priorytetu »Dobre rządzenie« w ramach PO KL wynikają z problemu systemowego, który w obecnym zarysie wykracza poza zakres i możliwości rozwiązania przez instytucję zarządzającą PO KL”.

2. Rola organizacji pozarządowych powinna być ważnym elementem sposobu wykorzystywania funduszy europejskich, co odnosi się nie tylko do realizacji usług, ale także partnerskiego traktowania tego typu podmiotów.

W ramach priorytetu V Dobre rządzenie w PO Kapitał Ludzki znalazło się działanie 5.4, którego efektem powinno być wzmocnienie partnerów społecznych i ekonomicznych tak, aby mogli współpracować z administracją publiczną w zakresie tworzenia i wdrażania polityk publicznych. W poddziałaniu 5.4.2, skierowanym do organizacji pozarządowych, planowane efekty wsparcia finansowego budziły od samego początku wątpliwości. Skutkiem takiej sytuacji było m.in. powołanie zespołu ds. 5.4.2, który jednak mimo dużego zaangażowania strony społecznej nie spowodował zasadniczej zmiany sytuacji, a roczny plan działań dla priorytetu V, w tym działania 5.4., na rok bieżący jeszcze nie został przyjęty.

3. Dotychczasowe efekty planowania strategicznego w nowej perspektywie na lata 2014-2020 nie pozwalają określić kierunków działań podejmowanych przez rząd i jego oczekowań wobec partnerów.

Tworzone, częściowo z wykorzystaniem konsultacji społecznych, strategie horyzontalne (m.in. rozwoju kapitału społecznego i sprawne państwo czy długookresowej i średniookresowej strategii rozwoju kraju) na obecnym etapie nie wprowadziły zasadniczej zmiany w postrzeganiu „problemu systemowego”. Analizując dotychczasowe doświadczenia z realizacji zasady partnerstwa w ramach funduszy europejskich w latach 2007-2013 oraz realizacji priorytetu V w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki, postulujemy **pełniejsze wykorzystanie zasady partnerstwa** zarówno w obszarze programowania, wdrażania (w tym deregulacji zarządzania), jak i monitoringu oraz oceny. W tym duchu OFOP postuluje poszukiwanie rozwiązań i deklaruje gotowość uczestniczenia w ich wypracowywaniu w szczególności w następujących obszarach:

1. Programowanie

szerokie włączenie partnerów, tak dotychczas zaangażowanych w działalność na rzecz funduszy europejskich (w tym członków komitetów monitorujących), jak i ewentualnie innych zainteresowanych, w prace nad kolejnym okresem programowania, nowa organizacja prac nad przygotowywanymi dokumentami (powinna umożliwić wykorzystanie potencjału partnerów społeczno-gospodarczych).

2. Wdrażanie

otwartość na nowe rozwiązania (np. prowadzenie sekretariatów ciał dialogu, granty globalne) włączające partnerów w proces realizacji uzgodnionych zadań, tworzenie ciał dialogu z partnerami społeczno-ekonomicznymi w celu lepszego zarządzania poszczególnymi obszarami interwencji (w analogii do tworzonych w tym okresie ad hoc różnego rodzaju komitetów sterujących czy zespołów ds. wdrażania).

3. Monitoring i ewaluacja

wzmocnienie roli komitetów monitorujących jako ważnego elementu bieżącego zarządzania i kontroli społecznej, wzmocnienie roli partnerów społeczno-gospodarczych w komitetach monitorujących poprzez stworzenie narzędzi dla ich aktywnego i reprezentatywnego uczestnictwa, zwiększenie roli ewaluacji – szczególnie w wymiarze partycypacyjnym – jako sposobu promocji funduszy europejskich i informacji zwrotnych jako oceny podejmowanych interwencji.

Zdaniem OFOP, tylko takie podejście, mające bardziej systemowy charakter, pozwoli realizować zasadę partnerstwa w satysfakcjonujący dla wszystkich zainteresowanych sposób.

OFOP uważa, że zasada partnerstwa, której nadaje się coraz większe znaczenie, ma na celu nie tylko lepsze wykorzystanie środków finansowych, ale także upodmiotowienie obywateli i ich organizacji jako suwerena i beneficjenta działań rządu.